

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozemstvo
31.50 Lir - nedeljska izdaja
celoletno 34 Lir, za
inozemstvo 65 Lir.
Cek. rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inzerate.
Podružnica:
Novo mesto.
Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

SCOVENECE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.
Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 4, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 4, Lubiana.
Telefon 4001-4005.
Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire. Estero, me-
se 31 50 Lire. Edi-
zione domenica, an-
no 34 Lire. Estero
65 Lire. C. C. P.
Lubiana 10 650 per
gli abbonamenti,
10.349 per le in-
serzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Bollettino n. 1118

Il porto di Pantelleria attaccato

Due apparecchi nemici abbattuti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:
Velivoli germanici da combattimento hanno attaccato il porto di Pantelleria.
Limitate azioni di offesa aerea sono state compiute dal nemico su alcuni minori centri della Calabria e della Sicilia senza causare danni apprezzabili.
A sud-ovest di Sciacca (Agrigento) due apparecchi venivano abbattuti in mare da nostri cacciatori.

Vojno poročilo št. 1118

Pristanišče Pantelleria napadeno

Dve sovražni letali sestreljeni

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:
Nemška vojna letala so napadla pristanišče
Pantelleria.
Sovražnik je izvedel omejene letalske na-
pade na nekatera manjša središča Kalabri-
je in Sicilije, ne da bi naredil znatno
škodo.
Južnozahodno od Sciacche (Agrigento)
so naši lovci zbili v morje dva stroja.

Letalski uspehi v prvi polovici junija

Rim, 17. junija. AS. Med 1. in 15. junijem
so italijansko-nemške letalske sile zadale so-
vražniku v Sredozemlju naslednje izgube: ena
podmornica potopljena, 3 križarke, 6 rušilcev in
več manjših enot težko poškodovanih — 2
križarki sta bili skoraj potopljene — 3 tovornih
ladij s 33.000 tonami potopljenih ali zažganih,
nadalje je bilo težko poškodovanih 18 trgovskih
parnikov in 15 sredstev za izkrcanje, sestrelje-
nih pa 174 anglo-ameriških strojev.

Stalin si hoče podvreči nordijske države

«Stampa Sera» je objavila članek z naslovom
»Do kod bi rad prišel Stalin.« Takole pravi:
Treba je pazljivo zasledovati Stalinova dejanja.
On je »enfant terrible« demokratsko-boljševiške
zveze. On ne ve in si tudi ne prizadeva skriti
tajnost svojih namenov in iz njegovih dejanj se
lahko sklepa na to, kaj se pripravlja v tej zvezi.
Tako je po zgledu Poljske odkril drugega izda-
jalec, in sicer Švedsko, ki ji je poslal noto, v ka-
teri jo obtožuje, da je v sedmih različnih točkah
kršila nevtralnost. — Če je prešel od Poljske k
Švedski, pomeni to, da vztraja pri svojem nor-
dijskem programu. Obstajata dva klasična pro-
grama ruskega ekspanzionizma: prvi je severni,
ki stremi za odprtjem morjem preko nordijskih
držav, to je Finske, Švedske in Norveške, drugi
pa južni, ki želi priti na odprto morje preko
balkanskih držav in Turčije.
Od leta 1935 do 1939 je Stalinova politika
spretno izvajala vojno. To je bilo zadnje Leni-
novo naročilo Stalinu. Stalin je pritiral Francijo
in Anglijo na »rob vojne, obljubljal jo jima za-
vezništvo, nato pa je odklonil zavezništvo, ko
Anglija in Francija nista mogli več nazaj. S tem
udarom je Stalin dosegel, česar vsa Litvinova
prizadevanja, ljudske fronte in kolektivna var-

Angleži tožijo o močni nemški protiletalski obrambi

Berlin, 17. junija. »Nemčija je zadnje čase
zgradila trdno zaščitno streho nad kraji, naj-
bolj izpostavljenimi letalskim napadom.« je iz-
javil komentator londonskega radia Tahoe Coal
in dodal: »To poročilo so prinesli angleški le-
talski, ki so se udeležili zadnjih napadov na
Nemčijo.«
Zaščitno streho tvorijo dnevni in nočni lov-
ci in strahoten ogenj protiletalskega topništva,
ki mu pomažejo številne fotoelektrične
postaje. Nemci so zaščitili zlasti Porurje, tako
da ga ni mogoče zravnati z zemljo. Angleški
letalski sporočajo, da obstoja okrog teh krajev
železni obrambni obroč, protiletalski pas sega
daleč v notranjost države, spremljajo pa ga
močne reflektorske skupine. Isto velja za ob-
rambo nemških podmorniških oporišč — je na-
daljeval komentator. Iz tega se sklepa, da zave-
zniki še od daleč niso dosegli oblasti nad nemško
obrambo.
Ni bilo nikakega dvoma, da bo Nemčija
lahko strahotno povečala svoj zaščitni pas in po
samih poročilih iz Londona se je odporni duh
nemškega prebivalstva znatno povečal.
Govorec o Italiji je londonski komentator iz-
javil, da se je tudi znatno povečal odporni
duh med italijanskim prebivalstvom. (»Gazzetta
del Popolo della sera«.)

Japonci uničili 193 letal

Tokio, 15. junija. AS. Glavni cesarski stan
objavlja: Velika skupina japonskega pomorske-
ga letalstva je spet napadla Russel v Salomon-
skih otokih in je v številnih dvobojih s sovra-
žnim letalstvom sestrelila 103 sovražna letala. Na
japonski strani manjka 5 letal.

Krajevni boji na vzhodu

24 sovjetskih letal sestreljenih — V Kölnu so bile zadete 4 bolnišnice in 3 cerkve, 18 bombnikov sestreljenih

Hitlerjev glavni stan, 17. junija. Nemško
vrhovno poveljstvo objavlja:
Z vzhodnega bojišča poročajo samo
o krajevnem boju delovanju. Na južnem od-
seku je bilo večeraj brez lastnih izgub sestrel-
jenih 24 sovjetskih letal, od katerih so dve
uničili madžarski lovci. Na severni fronti
so nemške čete zavrtele več sovjetskih
sunkov.
Letalstvo je pred Pantellerijo zadelo
trgovsko ladjo srednje velikosti ter pri oboro-
ženem ogledniškem nastopu v severnem At-
lantiku tovorni parnik s težkimi bombami.
Obe ladji sta utrpeli tako hude poškodbe, da je
njihove uničenje gotovo.
Angleški bombniki so zadnjo noč napadli
zapadno nemško ozemlje ter povzročili z od-
vrženimi bombami na stanovanjske predele
predvsem v Kölnu izgube med prebivalstvom
ter škodo na poslopih. Zadete so bile štiri bol-
nišnice in tri cerkve. Istočasno so posamezna
sovražna letala izvedla vznemirjevalne polet
nad Severno Nemčijo. Ni bilo ugotovljeno,
da bi pri teh letalskih napadih uporabili pro-
tiletalsko topništvo so uničili 14 bombnikov, štiri
nadaljnja sovražna letala so bila večeraj brez
lastnih izgub sestreljena nad zasedenim za-
padnim ozemljem.

Berlin, 17. junija. Izgleda, da je mir na
vzhodnem bojišču končan. Skoraj iz vseh od-
sekov od Kubana do Leningrada poročajo o pre-
cejajših bojih. Listi so poročali, kako je nem-
sko topništvo bombardiralo Vorosilovgrad. To
pomeni, da so Nemci pomaknili precej proti
vzhodu svoje topniške postojanke, tako da la-
hko nemški topovi srednjega kalibra dosežejo
Vorosilovgrad, glavno oporišče sovjetske utr-
ne črte med srednjim Doncem in Rostovom.
Bombardiranje je bilo zelo močno. Nemško top-
ništvo je osredotočilo svoj ogenj zlasti na že-
lezniško postajo tega važnega mesta. Iz tega bi
se dalo sklepati, da mogoče Nemci predvide-
vajo kak nastop na tem odseku, ki je strateško
zelo važen, saj obrambe v Vorosilovgradu štiti-
tijo desno krilo sovjetske razvrstitve med sred-
njim Doncem in Rostovom. Vorosilovgrad je
je tudi zvezni člen med bojiščem na Don-
cu in Miusu. V tej pokrajini so Nemci že vdrl
med sovjetske črte. Od tukaj bi lahko odsekali

sovjetske armade, razvrščene ob vzhodnem bro-
gu Donca od onih, ki so zbrane vzhodno od Sta-
lina in Taganroga.
Tudi v Kavkazu je bilo nekaj bojev. Sovjeti
so napadali nemške postojanke pri Temrjuku
in Krimskaji. Istočasno pa so se spet že nešteti
brez uspeha poskušali izkrcati na obalah Azov-
skega morja.
Tudi na srednjem odseku vzhodnega boji-
šča so boljševiki istočasno napadli nemške po-
stojanke pred Belevom, Suhinici in Orlom. Sov-
ražnik je uporabljal znatne oklepne sile. Nem-
ško protiletalsko topništvo je onesposobilo za
boj kakih dvajset tankov znamke »T 34«.
Poročajo tudi, da so Sovjeti na precej ob-
širnem odseku skušali prekoriniti Donce sever-
no od Slavjanska. V teku so ostri boji. Vse sov-
jetske skupine, ki se jim je doslej posrečilo
prekoriniti reko, so bile pri nemških protina-
padih uničene. (»Le Ultime Notizie«.)

Angleški delavci odklanjajo komuniste

Stockholm, 17. junija. AS. »Ne,« ki so ga iz-
rekli angleški laburisti na svojem letnem kon-
gresu v Londonu in ki odklanja prošnjo komu-
nistične stranke, da bi smela kot stranka stopiti
v delavsko stranko, je glavni predmet razgovo-
rov angleških političnih krogov. Proti vstopu ko-
munistične stranke v delavsko stranko je glas-
ovalo 1.950.000 članov, za pa 710.000. Minister
Morrison, ki dokončno zapuša vodstvo stranke,
je pri svojem lahodnem spevu močno napadel
vztrajnost komunistov, ki bi se radi združili. De-
jal je, da to kaže namen komunistov, da bi se
vmešavali v zadeve med angleško in sovjetsko
vlado. Ideje in programi komunistov so znani.
Ne dopuščajo nikakih utvar, čeprav je Moskva
razpustila Kominternu. S tem je Morrison nepo-
sredno obsodil boljševizem in uradne angleške
kroge, ki se zdaj boje, da jih bo Moskva zaradi
tega napadla.
Lizbona, 17. junija. AS. Kongres angleške

London bi rad prevzel vodstvo

Anglosasi bi si radi podvrgli tudi nevtralne države

Berlin, 17. junija. Angleži na vse načine sle-
dijo navodilu, ki ga je pred časom napisal ured-
nik lista »Nineteenth Century and After« in jih
je navdihnil Eden: »Zmaga mora biti dobljena
totalno tako na vojaškem, političnem in gospo-
darskem področju. Ni dovolj, da triumfira orožje
Združenih držav ali Rusije, vojna mora dobiti
Anglija in njen imperij. Anglija in imperij se
morata z razliko od Združenih držav in Sovjet-
ske zveze razširiti na vse celine, imeti odločilno
vlogo bodisi pri vodstvu vojne, kakor pri mirov-
nih pogajanjih. Obramba naših pravic in koristi
je nujna zapoved, ki se ji moramo za vsako ceno
pokoriti. S tem seveda ne mislimo delati proti
pravici zaveznikov, pač pa zaščititi za jutri in
za vedno vodstveni položaj v prostoru, ki nam
pripada.«
Dejstvo je, da angleški vojaški, politični, diplo-
matni in gospodarski krogi že nekaj časa delajo v
tej smeri. Zato so značilna naslednja dejstva:
vojaški posvet v Alžiru pod Churchillovim pre-
sedstvom, prihod De Gaullea v Alžir za ustano-
vitev francoskega narodnega odpora pod angle-
skim vodstvom, potovanje poveljnika angleških
pomorskih sil v Sredozemlju admirala Cunning-
hama v Turčijo, zaprtje meje med Sirijo in Tur-
čijo in končno potovanje kralja Jurija v Afriko.
Vse to spada v vrsto taktičnih manevrov, ki ka-
žejo — zlasti Cunninghamovo potovanje v Turčijo
in zaprtje meje v Siriji — da bo prišel nov pri-
stisk na nekatere nevtralne in nevojskujoče
države, naredili pa hočejo tudi vtis, da bo drugo
bojišče odprto tudi na bližnjem vzhodu. Končno
hoče nadzorstveno potovanje kralja Jurija pri
prvi in osmi angleški armadi, ameriških in za-
vezniških četah poudariti Rooseveltove izjave, da
je treba pričakovati takojšnje velike nastope na
kopnem in na morju.
V resnici pa gre le za utvarno avtosugestijo.
Nekateri londonski krogi delajo tako optimistič-
no, kakor da bi bila zmaga le še vprašanje časa
in da bi se bilo treba pravočasno pripraviti za
izkoriščanje njenih sadov. London bi bil rad vo-

Živčna vojna proti Turčiji

Zapeljevanje, pritisk, obljube, grožnje - Turčija pa hoče ostati nevtralna

Berlin, 17. jun. Ugodna revija »Das Reich«
objavlja naslednji dopis iz Ankare: Ze več te-
dnov napoveduje anglo-ameriška propaganda »ve-
lik zavezniški udarec proti osnim silam. Govore
celo, kje in kako naj bi se razvijal vdor. Ker pa
ne morejo poročati o dejanskih bojih, delajo
»živčno vojno« in v ta sklop spravljajo tudi ne-
odvisno politiko Turčije. Začel je radio Jeruza-
lem, zatrjujoč, da so v Egiptu prepričani, da bo
Turčija v kratkem stopila v vojno ob strani
Anglo-amerikancev. Nato je pisal »Star«, da je
padee Tunisa približal vstop Turčije v vojno,
kajti Turčija hoče sedeti za mizo pri mirovni
konferenci, da se bo lažje upirala sovjetskimi za-
hlevam. Drugi ameriški in angleški listi so spu-
stili drug »poskusni balon«: Turčija je dobro
izhodišče za napad v Bolgarijo, v povračilo pa
zahteva Dodekanez in Tracijo. »Daily Mail« je
že stokrat pisal, da nameravajo Nemci napasti
Turčijo takoj, ko se bo začel anglosaki vdor v
Evropo in »Times« si je čestital, da obstojajo

dobri odnosi med Turčijo in zavezniki.
Zapeljevanje, pritisk, obljube, grožnje, vse
to je znak živčne vojne proti državi, ki hoče
resno ohraniti vse svoje pogodbe in obveze in
obdržati lastno neodvisnost.
Ali bi lahko dogodki v Severni Afriki za-
peljali Turčijo iz njene dosedanje politike? Najod-
ločilnejša je za realistično turško politiko gro-
žnja, prihajajoča z ruske strani. Noben angleški
ali ameriški komentator doslej ne skrbi ni mogel
izbrisati. Nasprotno naglašajo celo, da angleško-
sovjetski pakt garantira »dobro voljo Sovjetske
Rusije«. To pa le dokazuje, kako nejasen je
angleško-turški sporazum in da ne omejuje so-
vjetskih ozemeljskih teženj v nobeno smer. Po
mnenju Turkov je uspeh anglo-ameriškega na-
pada na Evropo vse drugo prej kakor zagotov-
ljen. Turški odgovorni politiki bodo zato vztra-
jali v dosednji smeri in ne bodo delali proti
koristim Turčije. (»Le Ultime Notizie«.)

Poročila strankinega Tajnika rimskemu Zveznemu direktoriju

Rim, 17. jun. AS: Tajnik fašistične stranke je
vpričo zaupnice ženskih fašistev v liktorski hiši
sprejel poročila rimskega zveznega vodstva in vo-
dstva rimskega fašija ter se seznanil z opravljenim
delom. Scorza je dal navodila za delo rimskega
fašija, ki naj se zlasti opira na organizacijo kra-
jevnih skupin, v katerih se mora raznotero delo-
vanje stranke razvijati v neposrednem stiku z
ljudstvom ter zbirati vse njegove sile, kakor
zahteva domovina v sedanji uri.

Gorečnost vojnega ranjenca

Napoli, 17. jun. AS: V zadnjih dneh se je
znova potrdil visoki bojevnikiški duh legionarjev
protiletalske milice. Črna srajca Raffaele Coscio-
ne, ki je bil v neki postojanki za letalsko obram-
bo Napolija, je bil pri enem izmed zadnjih napo-
dov hudo ranjen. Prepeljali so ga v bolnišnico,
kjer so mu odrezali desno nogo ter mu zdravili
hude rane na roki. Ko sta ga takoj po operaciji
obiskala legijski poveljnik in kurat oddelka, je z
mirno odločnostjo odgovoril, da bi še želel služiti
domovini med svojimi tovariši omenjene protile-
talske postojanke, čeprav le kot pohabljenec.

Angleški delavci odklanjajo komuniste

delavske stranke se je spet bavil z zahtevo an-
gleške komunistične stranke, naj bi se delavska
stranka zliła s komunistično stranko. Za to
zahtevo brez dvoma stoji Moskva, ki je razpu-
stila kominternu in je hotela s tem pokazati, da
je razpust prišel nenadoma, dočim dokumenti,
odkriti v Franciji in najnovejše izjave nekoga
blebetavega ruskega uradnika v Stockholm
kažejo, da so bili ta korak dolgo pripravljali
ter da je le vabljiv trik, ki naj prevara neved-
ne ljudi. Angleška delavska stranka bi z dru-
gimi besedami morala sprejeti v svoje vrste
trojanskega konja mednarodnega komunizma
pod nedolžno in zlagano kožo notranjega giba-
nja. Zahteva za združitve je bila z veliko veči-
no odbita, kar kaže, da niti angleška delavska
stranka ne verjame v odkritost moskovskega
sklepa in vidi v angleški komunistični stranki
organizacijo, ki je neposredno odvisna od rus-
skega boljševizma.

Vnema mladega italijanskega bojevnika

Napoli, 17. junija. s. Fašist Masceo Gramigni
se je kot sedemnajstletnik prostovoljno javil k
protiletalski milici ter bil dodeljen neki topniški
postojanki v Napoliju. V začetku marca je nena-
doma izginil iz svojega oddelka. Povsod so ga za-
man iskali. Sebe v zadnjih dneh se je na podlagi
pričevanj bojnikov, ki so se vrnili s tuniskega
bojišča, izvedelo, da se je Gramigniju posrečilo, da
se je naskrivaj vkrcal na prevozno ladjo, ki je
plula v Biserto z oddelkom bersaljerjev. Ko so ga
ob prihodu odkrili, je jokal in prosil, da bi smel
z vojniki ostati na tem bojišču in se boriti. Do-
volili so mu in Gramigni se je z bersaljerji divizije
»Centaurus« boril ter se odlikoval v bojnem duhu
in velikem pogumu. V bitki za Marethsko linijo
je bil ranjen in Gramigni je zašel v ujetništvo,
potem ko je kljub rani kar naprej streljal in metal
ročne bombe.

Nov seznam romunskih izgub

Bukarešta, 17. junija. AS: Romunski glavni
stan je objavil danes četrti imenski seznam iz-
gub romunskih oboroženih sil na vzhodnem bo-
jišču. Seznam vsebuje imena 210 kapitanov, ki
so padli v boju na čelu svojih oddelkov.

Določila o bivanju v rimskih hotelih

Rim, 17. junija. AS. Pristojne oblasti so iz-
dale ukrepe, ki omejujejo bivanje v rimskih
hotelih. Tisti, ki niso preseljeni iz ogroženih
mest, ne smejo bivati v hotelih nad 15 dni. Ti-
eti, ki imajo v Rimu lastna ali najeta stanova-
nja, ne morejo bivati v mestnih hotelih. Podob-
ni ukrepi bodo izdani za hotele drugih velikih
mest, da bo omogočeno bivanje tistih, ki so v
resnici potrebni.

Konec Nobelovih nagrad?

Zürich, 17. junija. »Gazzetta de Lausanne«
predvideva možnost, da bodo Nobelove nagrade
odpravljene. Ze od leta 1939 te mednarodne na-
grade niso bile razdeljene, tako da so fondi na-
rasli na 618.000 švedskih kron. Ker je petero
vrst nagrad, znaša fond 120.000 kron za vsako
nagrado. Če bo vojna trajala še leta 1943-44 in
nagrade ne bodo razdeljene, bo Nobelova usta-
nova nujno izginila. Fizik Nobel je namreč v
svoji oporoki določil, da morajo biti številni mi-
ljoni njegovega kapitala razdeljeni med nje-
gove dediče, ako bi nagrade, potekajoče iz teh
fondov, pet let zaporedoma ne bile razdeljene.
(»Le Ultime Notizie«.)

Ob obletnici smrti šentrupertskega žrtve

Prav danes je minilo leto dni, odkar so se odigrali v St. Rupertu na Dolenjskem žalostni in krvavi dogodki, ki jih je govorica sicer že napovedovala mesec dni in ki so bili prav zaradi tega tam strahotnejši. 17. junija zvečer so namreč prišli partizani v šentrupertske župnišče in odvedli s seboj župnika Franceta Nahtigala in kaplana. Kaplana Cvara so tudi iskali, pa ga niso našli. Odvedli so ju po ovinkih v gozd nasproti naselju Maček in odtod v hosto pod Cirkni, kjer je bil štab bataljona. Zvečer je bilo že prvo zasliševanje, drugi dan dopoldne se je nadaljevalo. Za obsojence župnika Nahtigala se je posebno prizadeval Bizjak Maks, tedanji komandant komunistične vaške zaščite v St. Rupertu, ki je prišel tja nalašč iz Ljubljane, da jo organizira. Odvedeni kaplan je bil izpuščen, župnika Nahtigala Franc pa je sodil in obsodil politični komisar tako imenovanega II. bataljona »Dolenjskega odreda« Nace Majcen iz Mokronog. Okrog polnoči je bil župnik že ubit in istočasno z njim so ubili tudi poštenega posestnika in očeta deveterih otrok, Alojzija Jakša. Jakoš je bil dober in značilen kmet, izvrsten vzgojitelj svojih družin in živ zlede katoliške moštosti. Se isto popoldne, torej 18. junija, so šli partizani po kaplana Franceta Cvara v Skerljevo in ga odvedli pod Cirkni. Zasliševali so ga vse popoldne, zvečer pa je tudi on mučeniško s svojim življenjem potrdil neomajnost svojega prepričanja in vere.

Zločin, ki je bil napovedan in kakor ve povedati govorica, v veliki meri izvršen prav na zahtevo nekaterih domačinov samih, je hudo odjeknil. Masikomu je dal misliti. Začeli so iskati grobove vseh treh žrtve. Našli so jih in marsikdo je tiho in na skrivaj že kmalu poromal na njihove zaslane grobove ob gozdu. Posebno ganljivo je bilo, ko so prvi častilci mučeniških žrtve videli, kako pes ubitega kaplana Cvara vztrajno sili vedno k nemu in istemu grobu. Tako je uboga in zvesta žival, sicer nima, vendar prva povedala, kje je pokopan njen gospodar. Dolgo časa so tekale priprave za odkop.

Šele konec marca so odkopali vse tri žrtve, jih prepeljali v St. Rupert in slovesno na pogreb, kakršnega St. Rupert še ni videl, pokopali na Veseli gori.

Človek bi dejal, da gre sovraštvo le do groba. Navadno je tudi tako. Zdi se pa, da krvava žrtve šentrupertskega mučeništva ni bila zastoj. Čeprav počasi, so vendar mnogi spre-

gledali, tako da danes zločinu zopet pravijo zločin. To pa je bil nov hud prestopek šentrupertskega mučeništva. In zato je šlo sovraštvo do njih še naprej preko groba in tudi na grob. Na Veseli gori so bile ob grobnici razstavljene lepe slike rajnih. Vedno so bile okrašene s cvetjem in domačimi nageljni. Pa je komunistično sovraštvo razkrinkalo samo sebe in se v prvih treh dnevih letošnjega maja zneslo ne samo nad živimi, ampak tudi nad mrtvimi. Ko si je privoščilo Veselo goro, je komunistično sovraštvo poskusilo oskruniti se

enkrat spomin mrtvih žrtve. Raztrgali so slike na grobovih ter na raztrgane kosce napisali tako običajne psovke iz svojega družabnega slovarja. Partizanke pa so si ponosno zatakale v lase nagelje z grobov...

Kako lahko je raztrgati slike, poteptati nagelji? Kako težko pa je iz hvaležnih srce, ki z najgloblji spoštovanjem mislijo na šentrupertske žrtve, iztrgati spomin nanje, dokazuje najlepša mogoča pravna procesija, ki je konec maja krenila prav z Vesele gore. Kakor bo odšel Vesela gora za St. Rupert vedno romarska pot, tako bo tudi za vedno živela v srcih šentrupertskega spomina na pastirje, ki so dali življenje za svoje ovce.

Važna razsodba

ki potrjuje zagotovila vojaških oblasti, da bo ohranjeno življenje tistemu, ki prizna svojo zmožnost in se prostovoljno prijavi

Pred vojaškim sodiščem v Ljubljani se je v ponedeljek zagovarjal član obojestrane komunistične tolpe Anžur Vinko, rojen 14. januarja 1920, v Loškem potoku. Zagovarjal se je zaradi sodelovanja v prevratni organizaciji ter soudeležbe pri napadu in usmrtnosti dveh Slovencev: Mobilnikarja in Gamsa in vojakov, ter krivde, da je z nasiljem odpeljal v komunistično tolpo Zdravka Jenka, Markuna Janeza in Viranta Franca.

Sodišče je kljub vsem tem zločinom obsodilo Anžura Vinka na dosmrtno ječo, upoštevajoč olajšilno okolnost, da se je obdolženec sam prijavil oblastem in bil deležen slovesnega

zagotovila vojaške oblasti, ki je pred mesecem dala jamstvo, da se vsakemu članu obojestrane partizanskega tolpe, ki se bo prijavil oblastem, jamči življenje, četudi bi bil kriv kakršnih koli zločinov, in je prišel do spoznanja, da je bil na krivi poti.

Državni tožilec je na razpravi ponovno pribral ta jamstva oblasti, ki naj bodo spet v opozorilo vsem, ki se vztrajajo in sodelujejo z roparskimi in protinarodnimi tolpami, da vendar krenejo na pravo pot in prenehajo z zločini in akcijami, ki so našemu ljudstvu le v nesrečo in pogubo.

Gospodarstvo

Zaposlenost delavstva v maju

Iz statističnih podatkov Zavoda za socialno zavarovanje je razvidno, da je število zavarovancev od aprila na maj letos znatno naraslo. V maju je znašalo 27.320, vendar je v primeri z majem lanskega leta zaznamovati še nekoliko znižanje.

Odstotek bolnikov je še nadalje zelo visok. Zavarovana medza je znašala v maju 24,70 lir dnevno povprečno in je v primeri z majem lanskega leta narasla za 1,55 lire.

Zaposlenost po strokah izkazuje z aprilom zvišanje v industriji kamna in zemlje, v tekstil-

ni industriji, v lesni industriji, nadalje pri javnih delih in pri visokih zgradbah, torej večina sezonskega značaja.

Licencija za nov rezervoar na Tirolskem hribu. V skrajšanem roku je razpisana javna licencija za gradnjo novega vodnega rezervoarja na Tirolskem hribu v Ljubljani. Mestni vodovod ljubljanski razpisuje težaška, zidarska in železobetonska dela. Po zakonitih predpisih pravilno opremljene ponudbe je treba vložiti pri mestnem vodovodu do 23. junija ob 11.

Iz trgovskega registra. V trgovinski register je bila vpisana trgovina z lesom Anton Gradinar s sedežem v Velikih Laščah. — Pri Banco di Roma, podružnica v Ljubljani je bil vpisan podružniatelj Paolo Ronzagli.

Iz zadrugnega registra. Pri Hranilnici in posojilnici na Ježici, zadrugi z neomejenim jamstvom, so bili zbrisani člani upravnega odbora: Strah Franc, Presetnik Janez in Lenarčič Simon. Vpisani pa novi člani: Rolar Jože, profesor, Ježica, Dovše Franc, posestnik, Stožice in Zilko Janez, posestnik, Savlje.

Oddaja žita. Duce je sprejel pred dnevi ministar za kmetijstvo in gozdo, ki mu je poročal o stanju posevkov. Odobril je predlog ministra, da smejo producenti zadržati zase 1,50 stota žita za svojo osebno porabo na osebo. Dolej je znašala ta kvota samo 1,10 stota. Računajo, da bo povišanje kvote ugodno vplivalo na oddajo.

Zvišanje dohodninskega davka. Ministrstvo za finance je odredilo povišanje prometnega davka za 1 odstotek, vendar ta odstotek ne sme bremeniti kupec ali potrošnikov tako dobrin kot služnosti. Novi dekret je stopil v veljavo dne 16. junija letos.

Zopet manjša obremenitev vagonov v Nemčiji. Nekaj časa so nemške državne železnice dovoljevale večjo obremenitev vagonov kot je bila običajna, da se tako pospeši promet. Ker pa je sedaj promet normalen, je ta ukrep preklican in se smejo vagoni nakladati samo v normalni teži. Ta ukrep velja tudi za vagono tujih železniških uprav.

Banka za Koroško v Celovcu zvišuje svojo glavnico od 1 na 3 milijone mark. To zvišanje je potrebno zaradi prevzema podružnice Creditanstalt-Bankvereina v Celovcu, Kranju, Beljaku in na Bledu.

Nemško zadrugništvo na Hrvaškem. Lansko leto se je število nemških zadrug, včlanjenih v Glavni zvezi nemških kmetijskih in obrtnih zadrug povečalo od 230 na 314. Od tega so 3 osrednje zadrug, 183 kreditnih in gospodarskih zadrug, 49 mlekarških zadrug, 7 zadrugnih mlekar, 27 svinjarskih zadrug, 12 nabavnih in prodajnih zadrug, 2 nabavni zadrugi trgovcev, 6 živinorejskih zadrug itd. Bilančna vsota osrednje kreditne zveze je lani narasla od 29,36 na 114,09 milij. kun. V njej je včlanjenih 184 zadrug. Agrarna, osrednja zadruga v Osijeku, izkazuje prebitka 8,14 milij. kun, kar se porabi za pospeševanje kmetijstva, dočim se 0,77 milijona kun dobička prenese na nov račun.

Namesto gume — živila. Namesto gume nameravajo Japonci v zasedenih holandskih kolonijah gojiti v večji meri hrana. V Malaji in na Sumatri se nahaja v sovražni posesti okoli 2,4 milij. akrov gumijskih plantaž, od katerih jih upravljajo prejšnji lastniki 40%, 60% pa jih pride pod vojaško nadzorstvo. Vojaška uprava hoče odstraniti vse naprave, ki so doslej dajale premalo gume in jih preurediti v kmetijsko pridelovalne obrate.

Andrej Anton:

6

Kako postanem javen delavec

Toda mož načel in poštenja ne bo hlatal za uspehi za vsako ceno, ker ve, da je potem konec njegovega duševnega in srčnega miru in velikokrat tudi spoštovanja pred samim seboj. Večkrat je za nas celo dobro, da ne gre po naši volji. Gotovo je zdravilno za našo notranjo rast, da včasih ne uspejo in se ena ali druga stvar zasuje proti nam. Zlo, ki ga pretrpimo brez naše krivde, deluje očistilno in je nekakšno odplavilo za veliko dobro, ki jih prejmemo brez lastnega zaslužja.

Kdor tako dosledno čuti in ravna, temu je bil prihranjen največji del življenja. Sploh je uspehi težja preizkušnja za človeka kot neuspeh. Ker v sreči človek navadno pokaže svoje slabe lastnosti, nesreča pa stisne na površje to, kar je v nas dobrega. Hvala na primer razodene naš napuh, ki se drugače skriva v naši notranjosti; denar našo sebičnost ali potrpnost, ki bi sicer ostala skrita.

Niti za povoljno javno mnenje ni uspeh vedno potreben. Iz zgodovine vemo, da imajo največjo privlačnost in nemiljiv spomin pri ljudstvu tisti moške, ki svojega dela nikakor niso mogli kronati z odličnim uspehom. Cezar in Napoleon bi v zgodovini živela le kot tirana brez Bruta, brez Waterlooja in Sv. Helene. Premagani Hanibal je slavnější v zgodovini kot njegov zmagovalac. Devica Orleanska bi težko postala slavnostna narodna junakinja brez njene mučeništva na grmadi. Tako so tudi naši narodni junaki postali šele po trpljenju, preganjanju in navideznem neuspehu ljubljani ljudstva.

Pri tem seveda izpustimo čisto iz vidika zgodbo Boga-človeka, ki je najpretrpnejša drama vse zgodovine in ki se je končala z navidezno največjim neuspehom, ki ga je sploh kdaj doživel kak javen delavec in obnovitelj družbe. Nikdar ni bil idealizem v kaki osebi tako globoko ponižan kakor v uveličanem Bogu, in sicer enako od zastopnikov tedanje cerkve in države, od pobožnih in posvetnih. Kristus je čez tri dni vstal od mrtvih in izpričal svoje božanstvo, toda njegovi stvari se na svetu dogaja podobno, kakor se je zgodilo njemu osebo. Vsi, ki so po svoji osnovni usmeritvi idealističnega mišljenja, sovražijo Kristusa in njegovo delo in je vedno njihovo poglavito prizadevanje in skrb, kako bi odvrnili ljudstvo od Njega. Božja stvar seveda vseeno zmaga. Omenjamo to okoliščino le zaradi tega, ker se zaradi nevednosti polovičarskih kristjanov pohujšuje toliko dobrih vernikov.

Aequam memento rebus in arduis servare mentem: tudi v težkih trenutkih skušaj ohraniti vedrega duha, je učil slavni Horac. Javen delavec, ki ima svoj razum utemeljen v pravem idealizmu, bo še tembolj znal težke dneve moško prenašati. Tedaj šele pokaže, kakšnega duha je in koliko moči je v njem. Resnično plemeniti ljudi neuspeh nikdar ne stre — pač pa so že mnogi propadli zaradi prehitrega ali nezaznane velikega uspeha.

3. Osvoboditi se je treba časti- hlepija in stremuštva.

Javnemu delavcu je za njegovo duševno in telesno zdravje potrebno, da se osvobodi časti-hlepija in stremuštva. Zakaj pravimo, da je to potrebno za telesno in duševno zdravje? Ker nobena stvar ne vnaša v naše življenje toliko napetosti, nemira in skrbi, kakor prazna nečimernost in mrzlično hlastanje po časti, moči, oblasti...

Sodbe vojaškega sodišča

Pred vojaškim sodiščem v Ljubljani so bili obsojeni na dosmrtno ječo naslednji obtoženci: Planinšek Janez, rojen v Deževniku v občini Dobrova 3. maja 1919 in tam doma, Stopec Alojz, rojen v Glinah 6. aprila in tam doma, Fajgelj Valentin, rojen v Zalesnici 11. avgusta 1918 in tam doma in Rupnik Vinko, rojen v Hotedrščici 19. julija 1917, stanujoč v Celovcu. Vsi štirje so bili obtoženi a) da so sodelovali v družbi, stremeli po nasilnem prevratu, in sicer na območju Golega griča od nedoločene dneva v avgustu 1942 do 22. marca 1943, b) zločina, da so sodelovali v obojestrani tolpi, ki se je imenovala I. bataljon »Dolomitskega odreda«, c) zločina, da so bili v posesti orožja in streliva brez oblastnega dovoljenja in d) zločina, da so se udeležili napada na življenje pripadnikov obojestranih sil, kar se na območju Golega griča v noči na 22. marcu pri poskusu napada na obojestrane sile sodelovali v spopadu. Sodišče je spoznalo vse štiri krive soudeležbe pri prevratni družbi, krive sodelovanja v obojestrani tolpi, nedovoljene posesti orožja in streliva. Oprostilo pa jih je obtožbe napada na življenje pripadnikov obojestranih sil zaradi pomanjkanja dokazov. Obsodba ima vse običajne pravne okoliščine in posledice.

Vremenska napoved 18. junija (petek):

bliža se nov deževni val, ki bo najbrž sprožil dež že v četrtek ponoči. Sledila mu bo zopetna razjasnitev.

19. junija (sobota): spremenljivo, večinoma sončno, morda nekaj krajevnih padavin.

Sport

Nova lahkoatletska prireditel

Lahkoatletska zveza obveša vse klube, kakor tudi občinstvo, da bo možno klubsko prvenstvo v nedeljo, dne 20. junija, ob 9.30 na stadionu SK Planine ob Cirkni-Metodovi cesti, in ne na stadionu Hermesa, kot je bilo prvotno javljeno.

Prireditel je zamišljena tako, da bodo iz posameznih tekmovalcev v tekih, skokih in metih izšli najprej klubski prvaki, v vsakem finalu pa bodo nastopali najboljši predstavniki sodelujočih moštev. V teh zaključnih nastopih bo lahko videlo občinstvo vse najboljše, kar trenutno premore ljubljanska atletika.

Organizacija prireditel bo imel v rokah Hermes s pomočjo predstavnikov Ilirije in Planine. Vsi, ki mislijo nastopiti, se morajo prijaviti še tekom današnjega dne, če tega niso storili že prej. Podobno atletsko tekmovanje za dekleta bo v nedeljo 4. julija skupno z izbirnim tekmovanjem v teku na 100 m.

Službena objava NZ

Nogometni spored in urnik prihodnje nedelje

Nogometna zveza v Ljubljani je izdala naslednjo (po vrsti 17.) službeno objavo:

1. Koledar prvenstvenih tekem dne 20. junija: igrišče Ljubljane: ob 17. Zabjak : Ljubljana (mladina), ob 18. Ljubljana : Hermes (I. razred); igrišče Hermesa: ob 9. Vič : Ljubljana (rezerve), ob 10. Vič : Mladika (mladina), ob 11. Zabjak : Hermes (rezerve); igrišče Mladike: ob 15.15 Mladika : Vič (II. razred); igrišče Marsa: ob 9.30 Tobačna : Hermes (mladina), ob 10.30 Mars : Mladika (rezerve).

2. Koledar prvenstvenih tekem dne 27. junija: I. razred — Mars : Tobačna, II. razred — Korotan : Zabjak, rezerve — Mladika : Vič, Ljubljana : Hermes, Korotan : Zabjak; mladina — Hermes : Zabjak, Mladika : Tobačna, Ljubljana : Mars. Službujoči odborniki g. Zorko Franjo.

3. Protestu Hermesa proti verifikaciji prvenstvene tekme rezerv, ki se je odigrala dne 23. maja t. l. se ugodno ter se tekma razveljavlja. Odrje se nov termin za odigranje iste — 24. junij v prireditel SK Marsa.

4. Sprejet je odstop Dopolavora t. t. od prvenstvenega tekmovanja rezervnih moštev.

5. Odobreno je odigravanje prijateljske tekme kombiniranega moštva proti izbrani enajstorici Ljubljane in Hermesa.

6. Pozvani so na zaslišanje v ponedeljek

Izid natečaja za telesno vzgojo na ljublj. ljudskih in srednjih šolah

Prinajmanje izid natečaja za telesno vzgojo za leto XXI., katerega so se udeležile vse ljubljanske ljudske in srednje šole.

Navajamo posamezne šolske skupine, od katerih prinajmanje vedno po pet šol, ki so zasedle prva mesta. Ljudske šole, moške skupine: I. I. deška ljudska šola, IV. raz., vodja skupine Bizjak Ferdinand, 149 točk; 2. II. deška ljudska šola, IV. raz., Pavlin Alojz, 136 točk; 3. IV. deška ljudska šola, IV. raz., Ferlič Srečko, 129 točk; 4. III. mešana ljudska šola, IV. raz., Šušteršič Marijan, 125 točk; 5. II. mešana ljudska šola, IV. raz., Hönigsmann Dušan, 123 točk.

Ljudske šole, ženske skupine: I. III. deška ljudska šola, IV. raz., Markovič Marija, 135 točk; 2. Ljudska šola Lichtenurn, IV. raz., Grad Marija, 133 točk; 3. I. deška ljudska šola, IV. raz., Potonik Zora, 132 točk; 4. I. mešana ljudska šola, IV. raz., Pogacar Marija, 130 točk; 5. VI. mešana ljudska šola, IV. raz., Zajec Breda, 123 točk.

Ženske nižje srednje in mešanske šole: I. II. mešana meš. šola, II. b. raz., Ropret Marija, 136,70 točk; 2. Klasična gimnazija, IV. raz., Volčič Marija, 136,15 točk; 3. I. ženska r. gimnazija, IV. raz., Modic Anica, 136,15 točk; 4. Meš. šola Lichtenurn, 136 točk; 5. II. mešana meš. šola, IV. b. raz., Šufaj Marija, 135,50 točk.

Ženske višje srednje šole: I. I. ženska r. gimnazija, V. raz., Koren Marija, 144,50 točk; 2. I. ženska r. gimnazija, VI. b. raz., Rebernik Manda, 144,50 točk; 3. Učiteljska šola, I. b. raz., Kováč Marijana, 144,50 točk; 4. I. ženska r. gimnazija, VI. b. raz., Marinko Viktorija, 130,80 točk; 5. Učiteljska šola, III. c. raz., Lukanič Franciska, 130,70 točk.

Moške nižje srednje in mešanske šole: I. Klasična gimnazija, IV. a. raz., Sinole Emil, 157 točk; 2. Klasična gimnazija, IV. a. raz., Sinole Domencijan, 154,50 točk; 3. Klasična gimnazija, III. a. raz., Jerebik S., 152,50 točk; 4. Klasična gimnazija, IV. b. raz., Novak Franc, 139 točk; 5. I. moška r. gimnazija, II. c. raz., Struna Ljubo, 129,50 točk.

Moške višje srednje šole: I. I. moška r. gimnazija, V. b. raz., Stojan Rudolf, 135 točk; 2. Klasična gimnazija, VII. b. raz., Kopač Milan, 134,50 točk; 3. I. moška r. gimnazija, VI. a. raz., Gorjup Sergej, 130 točk; 4. III. moška r. gimnazija, V. b. raz., Terčič Remžič, 126 točk; 5. Klasična gimnazija, -V. c. raz., Kveder Anton, 125,50 točk.

45. Še bolj čudne mistične vplive. Mnogi poznajo legendo o njem, ki trdi, da je car le navidezno zbolel in umrl, da bi mogel neopaženo izginiti in tudi sam postati »božji človek«. Čeprav je med njegovimi nasledniki in predstavniki ljudske vere bila zveza manj vidna, vendar se ni nikdar popolnoma pretrgala. Posebno je bilo to spoznati po dejstvu, da so na dvoru častili svetnike, ki jih je ljudstvo proglasilo, medtem ko jih pravoslavna cerkev ni priznavala. Ko so sinovi Aleksandra II. nevarno zboleli, je car dal prineseti plašč nekega puščavnika, po imenu Serafin, o katerem takrat nihče ni mislil, da bo alovsko proglašen za svetnika. S tem plaščem so pokrili bolne otroke. Ko je Aleksander III. zbolel za tifusom in je njegovo življenje bilo v nevarnosti, je njegova žena šla molit na grob neke Keenije, ki je v XVIII. stoletju bila »Jarodivajec«, ki jo je ljudstvo zelo častilo. In prav v počastitev te ljudske »svetnice«, ki ni bila nikdar uradno proglašena, je najstarejša Aleksandrova hčerka dobila ime Keenija.

Ta dejstva nam lahko dajo razumeti, kako je carica Aleksandra, ki se je hotela približati ljudski duši, našla v svoji novi rodbini zglede, ki so opravičevali njeno zanimanje za to ljudsko vernost, ki je nihala med pravo pravoslavno vero in krivoverjskimi ločinami. V vsem tem ni bilo nič slabega in vrednega graje, če bi caričino zanimanje ne šlo preko gotovih mej. Nevarnost je bila prav v nejasnosti te vere, v kateri so se združevala krščanska načela in izročila z nepokorščino Cerkev. Kajti med temi »božjimi« ljudmi je bilo mnogo preproštih in čistih duš, a bilo je tudi mnogo takih, ki so pripadali tajnim in celo nemoralnim družbam. Težko je bilo te ljudi prepoznati, ker so dobro pazili, da se na zunanjo niso ločili od cerkve. Izpolnjevali so cerkvena predpise in se zelo radi pridruževali pravim »božjim« ljudem, pri katerih so osebna

navdihnjenja imela prednost pred krščanskimi dolžnostmi. Vendar pa mnogokrat ti ljudje niso hlinili, ampak so bili prepričani o svoji pravovernosti. V tem je bilo mnogo brezbrzičnosti in nevednosti. Mnogi ljudje, ki so bili o položaju bolje poučeni od carice, se niso mogli vedno znajti. Prav zato je bila nevarnost zanjo še toliko večja, ker ni imela vodnika, ki bi ji stal ob strani, ko je prišla v stik s tem neznanim svetom. Vse pomenjše nepravilnosti, ki jih je zagrešila pozneje v zvezi z Ruspustino zadevo, so izvirale iz teh njenih prvih poskusov, da bi se seznanila z ljudsko vero in spoznala od blizu »božje« ljudi, ki jih je ljudstvo častilo, ne da bi bila o tem vprašanju dobro poučena.

4. Prve velike žalosti in prve nepredvidnosti

Trenutno je bila edina nepravilna teh poskusov, priti v stik z ljudsko mistiko, ta, da je naraščal caričnih mističizem, ki se mu je pridružilo še praznoverje. Rojstvo tretje hčerke (velike kneginje Marije, ki se je rodila 14. junija 1899) je bilo zanjo novo razočaranje. Ta dogodek jo je še toliko bolj zadel, ker je 14 dni pozneje umrl veliki knez Jurij, carjev brat, začasni prestolonaslednik.

Ze od časa, ko sta oba brata potovala na vzhod v letu 1891, je veliki knez Jurij hlebal za jetiko in živel v nekem sanatoriju na Kavkazu, daleč od svojcev. Vsi so vedeli, da bo umrl, a nihče ni pričakoval, da bo konec prišel tako nenadoma. Podlegel je zaradi nenadne izbruha krvi, potem ko je napravil kratek izlet z motorjem. Z njegovo smrtjo je pravica do prestolonasledstva prešla na njegovega mlajšega brata, velikega kneza Mihaela, ki je tedaj imel komaj 20 let. Treba je bilo zopet poudariti njegovo časovno pravico do prestolonasledništva. Za carico, ki si je komaj opomogla po težkem porodu, je bil ta dogodek, ki je pudarjal dejstvo, da dežela še nima pravega prestolonaslednika, poln grenkobe.

Treba je še poudariti, da privlačnost ljudske vere ni bila na dvoru nekaj novega. Čeprav je Peter Veliki laiciziral državo in dvor, je tudi v poznejši dobi bilo v novi prestolnici ob Nevi vedno mnogo »božjih ljudi« in »Kristusovih norčkov«, ki so brezskrbno hodili po mestu, kakor prej po ozkih moskovskih ulicah. Pogostokrat so si odprli pot do carske palače in se s svojimi capami dotikali dragocenih oblek dvornih dam. Carica Elizabeta jih je prav tako častila kakor najbolj preprosta kmetica. Ob času Katarine II. se ti ljudje niso smeli prikazati na dvoru. Ko pa je v začetku XIX. stoletja zopet vzcvetel mističizem, so se znova pojavili in Aleksander I. je zelo čutil njihovo privlačnost. Prav za časa njegove vlade se je v prestolnici nastanil nek »božji« človek po imenu Kondatij Selicanov, kateremu so se klanjali najvišji dostojanstveniki. Nek poljski plemič, njegov učenec, je sestavil načrt »teokratske ustave carstva«, po katerem naj bi car imel stalno poleg sebe odbor »božjih ljudi«, ki naj bi ga vodili in mu odkrivali sklepe božje Previdnosti. Aleksander I. ni šel tako daleč, da bi bil sprejel to smešno ustavo, vendar pa je bil zelo sprejemljiv za

Drobne novice

Koledar

Petek, 17. rožnika: Kvatre; Mark in Marce-
lijan, mučenca.
Sobota, 19. rožnika: Kvatre; Julijana Fal-
konieri, devica in ustanoviteljica reda; Mihe-
lina, vdova.
Lunina sprememba: ščip: 18. rožnika ob
6.14. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

Zgodovinski paberki

18. rožnika

I. 1757. je premagal general Daun prus-
skega kralja Friderika II. pri Kolinu. Marija
Terezija je hotela iztrgati Prusom Slezijo, ki
jo jim je morala odstopiti v času avstrijske
nasledstvene vojne. V ta namen se je zvezala
s Francozi in Rusi, dočim so Pruse podpirali
Angliži. Toda kljub ponovnim porazom se je
posrečilo Frideriku ohraniti osvojeno ozemlje,
po dolgi sedemletni vojni sta se nasprotnika
pobotala v Hubertusburgu.

I. 1853. je umrl Branko Radičević, rojen
v Brodu ob Savi 1824. leta. Gimnazijo je obisko-
val v Sremskih Karlovcih in Temišvaru, na Dun-
javu pa študiral najprej pravo, nato medicino,
a je še pred koncem umrl. Radičevićeva poezija
izraža ljubezen do dekleta, rodoljubje in slutnjo
smrti. Največja in najbolj znana njegova lirika
pesem je Dački rastanak. Njegova lirika je
subjektivna in iskrena; v srbsko poezijo je
uvedel mladost. Svoje pesmi imenuje »čeda
mila moje krvce vrelce«. Pisal je tudi epske
pesmi, ki so pa slabše. Alegorično satiro Put
je naperil zoper Vukove nasprotnike. Pisal je
v lepem in čistem jeziku. Prevelik vpliv Vuka
Karadžića in narodne pesmi je škodil njegovi
individualnosti v poeziji. Branko Radičević je
začetnik moderne srbske poezije in vzor mladi-
m srbskim pesnikom.

I. 1901. je umrl v Ljubljani pesnik slo-
venske moderne Josip Murn Aleksandrov, rojen
v Ljubljani 1879. leta. Prva leta svojega življe-
nja je preživel na kmetih. Po končani gimna-
ziji je študiral pravo, delal po pisarnah, iskal
zdravja na Gorenjskem in Vipavskem, a umrl
za sušico v ljubljanski cukrarni. Svoje pesmi je
pisal za »Vrtece«, dijaški list »Zoroc« in »Ljub-
ljanski Zvon«. Pred smrtjo je priredil izbor
svojih pesmi, ki jih je po njegovi smrti izdal
dr. Ivan Prijatelj pod naslovom Pesmi in ro-
mance. Njegove pesmi kažejo melanholičen ton
in simboliko jeseni, zime, mraza in noči. Dobro
se je počutil v naravi med kmečkim ljudstvom;
zato so tudi pesmi o kmetu in naravi najlepše.
Tudi balade in romane so naravnost mojstrske.

Osebnosti

— Diplomiran je bil na pravni fakulteti
ljubljanske univerze g. Lokovšek Mirko. Iskren
čestitamo!

— Na obletnico smrti g. župnika Nahtigala
in g. kaplana Cvara bo zanj sv. maša v cerkvi
Srca Jezusovega dne 18. t. m. ob 14. Slovenski
rekvijem bo v isti cerkvi dne 21. ob 14. Njune

„NAŠA KNJIGA“, LETO IV., ZV. 3

Novosti

Roman sodobnega srbskega pisatelja,
avtorja Pokošene polja

BRANIMIRA ČOSIČA

Dva svetova

(predgovor Milan V. Bogdanović)

Prevedel profesor Franc Jesenovec
Opremil arch. V. Gajšek — 336 strani.

Cena vezani knjigi L. 65.—

ZALOŽBA „NAŠA KNJIGA“

LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Pred škofijo 5 — Miklošičeva cesta 5

NK

prijatelje in znance — posebno v Ljubljani bi-
vajoče St. Rupercane — vabimo, da se sv. maš
udeležijo.

— V počastitev spomina blagopokojne gospe
Rezi Tome darujeta družini Medic-Urbancec 200
lir Hafnerju Milutinu za vozček, ker so mu am-
putirali obe nogi. Dalje so darovali za zgoraj
omenjenega Matko Curk 100 lir, neimenovan na-
ročnik lista 25 lir in neimenovan 200 lir. Iskren-
na hvala.

— Nova knjigarna v Ljubljani! V prehodu
nebotičnika bo danes (v petek) odprta nova knji-
garna, last g. Jožeta Žužka. Vabimo občinstvo,
da si ogleda novo knjigarno, kjer so najrazlič-
nejše knjige neobvezno za nakup vsakomur na
ogled.

— Natečaj za vseučiliško docenturo za občo
in specialno interno medicino na interni kliniki
medicinske fakultete kr. univerze je bil razpisan
v »Službenem listu« za ljubljansko pokrajino
12. junija. Prošnje je treba najkasneje vložiti na
rektoratu do 10. julija.

— Preizkušnja alarmnih siren. Zaradi večjih
popravil ljubljanskih alarmnih siren bodo sirene
v ponedeljek 21. t. m. ob 10 preizkušene na
»alarmu«, v torek 22. t. m. tudi ob 10 na zna-
menje za prenehanje nevarnosti. — Opozorjamo
prebivalstvo na to preizkušnjo, da se ne bo raz-
burjalo po nepotrebnem.

— Obuvala brez točk. Korporacijsko mini-
strstvo v Rimu je izdalo pojasnilo k svojemu od-
loku o prodaji tipizirane in netipizirane obutve.
Obuvalo, ki se prodaja izpod 45 lir za moške in
izpod 30 lir za ženske, se smatra za copate ter
je zaradi tega napredaj brez odrezkov oblačilnih
nakaznje.

— Svetovno znano jamo v Postumiji je tudi
letošnje binkoštno nedeljo obiskalo mnogo ljudi
od blizu in daleč. Med obiskovalci je bilo poseb-
no veliko vojakov.

— Tečaj za električno varenje. V petek po-
polndne in v soboto, obakrat od 14 do 18, bo v
varilnici Tehnične srednje šole tehnični vodja

Iz dela in življenja - od tu in tam

Z Gorenjskega

Gauleiter dr. Reiner je v začetku junija obiš-
kal javne ustanove na Gorenjskem. Na Golniku
si je ogledal bolnišnico, nato se je odpeljal na
Bled, v Begunje in k ribogojnici v Bohinjski Bi-
strici. Na Jesenicah je obiskal železničarsko šol-
sko taborišče in gradnjo nove bolnišnice ter šol-
ski tabor in otroški dom v Gozd-Martuljku. Čez
Korenjsko sedlo se je vrnil v Celovce.

V Radovljici so spomladaj popravili mestno
kopališče, ki je sedaj že odprto in se ga kopali
pridno poslužujejo. Lastnica kopališča je okrožna
hranilnica, ki je vodstvo in upravo izročila hote-
lirju Hubertu Kleweinu.

Iz železniške službe. Železniški nadzornik
Ferdinand Besotla je premeščen v Jesenje v
Knittelfeld. Postajna načelnika Frane Seitzmann v
Leseah in Jožef Windholz v Škofji Loki sta na-
predovala za železniškega višjega tajnika.

Smrtno se je ponesrečil v Poljani pri Sent
Vidu pri Ljubljani 54-letni delavec France Japelj.
Padel je tako nesrečno po stopnicah, da si je
zlomil tilnik. Bil je takoj mrtev.

Umril je v Köflachu upokojen tovorniški
ravnatelj Karel Siegelidler, star 71 let. Svoj čas
je bil ravnatelj Malijeve tovarne za čevlje v Tr-
žiču, kamor je prišel leta 1896. Njegova žena je
iz znane Roosove družine v Kranju.

S Spodnjega Štajerskega

Dekliško taborišče za borce pred Stalingradom.
V nekem dekliškem delovnem taborišču Hitlerje-
ve mladine na Spodnjem Štajerskem so se vsa de-
kleta odrekla mesečnemu prejemku v denarju.
Vsoto so poslala pokrajinskemu vodji v Gradcu,
da z njo razveseli ranjence izpred Stalingrada.

Nesreče. Pavlina Brezner iz Spodnjih Hoč,
stara 35 let, je po nesreči padla s senika in si
zlomila nogo nad kolonom. — 15-letni sin te-
sarja Kurt Šerjanc iz Maribora je padel s ko-
lesa in si hudo poškodoval koleno; s kolesa je
padel tudi 23-letni predelavec Ivan Levanič
in si zlomil desno roko. — Pri padcu si je zlo-
mil desno nogo nad kolonom 59-letni poljski
delavec Vinko Šošarič iz Maribora.

Desno roko je izgubil, 34-letni železniški
premikač Franc Brdnic v Mariboru je na to-
vornem kolodvoru prišel z desno roko med ob-
hajca dveh vagonov, ki sta mu roko čisto

tovarne elektrod A. W. P. in L. Giasetti brezpla-
no na razpolago vsem zainteresiranim za pojasnila
o delu z elektrodami A. W. P., obenem pa bo
sam pokazal uporabnost najnovejših elektrod. Na
tečaja opozarjamo posebno izvežbane varilce.

— Danes vsi vljudno vabljeni v knjigarno
ŽUŽEK JOŽE v prehodu nebotičnika.

— Izredno hladno vreme. »Zjutraj je toliko
stojin bilo, kakor je to navadno februarja! Se
suknje in površnike bomo nosili o kresu.« je
neki star vremenar pripomnil, ko je bral vre-
menško poročilo. V četrtek zjutraj je nad Bar-
jem valovila gosta, toda visoka megla. Bilo je
zelo hladno, kajti jutranji temperaturni minimum
je v mestu dosegel le +6,2, tam v Trnovem pa
celo le +5,8° C, višina temperature, ki je na-
vadna meseca februarja. Hladno pa je bilo tudi
v sredo podnevi, ko je znašal temperaturni ma-
ksimum v mestu +14,7, v Trnovem +15,3° C.
V mestu pa so namerili nekoliko več dežja v če-
trtek, kakor v Trnovem. Dežomer na univerzi je
nameril v četrtek zjutraj za čas od srede po-
dnevi do četrka ob 7 zjutraj 11,2 mm dežja, v
Trnovem je 9,8 mm. Junij je že sedaj prekorajil
svoj mesečni padavinski povprečnik, ki je pre-
računan na 146 mm. V 11 dneh je junija padlo
že 153 mm dežja! Zanimiva je primerjava, ko-
liko dežja je zaznamoval junij druga leta. Po-
datki za zadnjih 5 let nam pokažejo, da je bil
junij dvakrat zelo vroč in reven na dežju, tri-
krat pa izredno deževen in moker. Lanski junij
je bil primerno suh, kajti bilo je le 11 deževnih
dni, ko je padlo 81,6 mm dežja. Izredno vroč in
suh je bil junij leta 1938, ko je bilo samo 9 de-
ževnih dni in je padlo le 27,5 mm dežja. Takrat
je bila huda suša. Leta 1941. je imelo 18 dežev-
nih dni in 148,8 mm dežja, leto 1940 pa 16 mo-
krih dni in 127,7 mm dežja. Izredno moker je
bil junij leta 1939, ko je v 15 dneh padlo celo
192,1 mm dežja. Letošnji junij bomo pač šteli
med mokre mesece, saj je v tem letu doslej ta
meseč najbolj moker. Barometer se je dvignil na
762,4 mm. Po megli je sonce posijalo. Zaradi de-
ževja so narasle vode.

— Nesreče na deželi. Anton Jarc, 13-letni
posestnikov sin v Crni vasi na Barju, se je s
koso hudo urezal v levo nogo. — V Lužarjih
pri Velikih Laščah je 8-letni posestnikov sin
France Adamič padel z lestve in si zlomil levo
roko.

zmečkala in so mu jo morali v bolnišnici od-
rezati.

Smrtna kosa. V Mariboru je umrl sinček
strugarja Henrik Javšovec, v Celju pa sta umrla
trgovca Jožef Koreš iz Šoštanja, star 75 let, in
63-letni Stefan Ilmelina.

Iz Hrvaške

Predavanje italijanskega zgodovinarja v Za-
grebu. Dne 11. t. m. je imel v Zagrebu pod
okriljem tamošnjega Zavoda za italijansko kul-
turo predavanje znani italijanski zgodovinar in
član italijanske akademije Gioachino Volpe, ki
je pred zbranim občinstvom govoril o Savojski
hiši, ki spada med najstarejše vladarske hiše v
Evropi. S tem predavanjem so v zagrebškem
Zavodu za italijansko kulturo zaključili šolsko
leto 1942-43.

Zborovanje hrvaških zadrugarjev. Prejšnji
teden je imela v Zagrebu zborovanje Zveza za-
drug državnih uradnikov in uslužbencev NDH,
na katero je prišlo tudi zastopstvo bolgarskega
zadrugništva. Po končanem obnem zboru so se
vsi državni uradniki-zadrugarji, zbrani v Zagre-
bu, podali v hrvaški sabor. Tja je pozneje prišel
tudi dr. Pavelić. Navzoči zadrugarji so ga po-
zdravljali z vzklikom: »Po-glav-nik!« Pozdravni
nagovor je na imel predsednik zveze dr. David
Karlovič, profesor ekonomsko-komercialne viso-
ke šole v Zagrebu. PoglavlNIK je imel nato daljši
govor o nalogah zadrugništva za ojačenje NHD
ter o njegovi pripadnosti hrvaški narodni druž-
ni, med katero vrši svoje plemenito socialno, go-
spodarsko in kulturno delo.

Romunski znanstvenik na obisku v Zagrebu.
V Zagreb je te dni dopotoval znani romunski
književnik, akademik, učenjak, novinar in poli-
tik dr. Nikifor Crainic. V hrvaško prestolnico
je prispel na povabilo zagrebškega vseučilišča,
ki je svojega gosta z bučarske univerze toplo
sprejel. Dr. Crainic je imel v Zagrebu pred iz-
branim občinstvom predavanje o temi: »Romun-
ska duhovna lirika«.

Gostovanje slovaškega tenorista v Zagrebu.
V zagrebški operi gostuje te dni prvi tenorist
slovaške državne opere v Bratislavi, Stefan
Hoza. Slovaški gost je nastopil v Zagrebu v
svoji najboljši vlogi Cania v Leoncavallovi
operi »Pagliaccio«.

Tudi mogočni princski Marjetici je tega
dne minilo enajst let, dvanaajstega pol. Zbu-
dila se je kakor vedno, na moč slabe volje.
Nobena obleka ji ni bila dosti lepa in dobra.
Kričala je nad uboge služkinje, da ji je bilo
lepo lice vse popačeno.

Kdor bi poznal dvojčico Marjetico in Ma-
ruško, nihče ju ne bi ločil, ker podobni sta
si bili kot jajce jajčecu ali kot sta včasih se-
strici dvojčici podobni druga drugi.

Marjetica je odšla zajtrkovat. S kakšnim
strahom se ji je približala služkinja. Ali bo
zajtrk dosti dober muhasti princiski? In res
je Marjetica zakričala: »Ne maram pete-
linčka; le slavčke jem pečene in sto ka-
narčkovih jezikov v omakli! Bum! in vse
je vrgla po tleh.

Iz Srbije

Uničevanje odmetnikov v Crni gori. Beo-
grajska »Donau Zeitung« z dne 10. junija poroča
o sedanjih vojaških nastopih proti partizanom v
Crni gori in pravi, da so se borbe proti odmetnikom
po načrtno izvedeni očistevalni akciji združenih
nemško-italijansko-hrvaško-bolgarskih vojaških edi-
nic v južnem in vzhodnem črnogorskem področju
prenesle visoko v planine. Nastopi proti odmetni-
kom so bili po zatrevanju omenjenega dnevnika
zelo srditi. Planinski lovci ter oddelki SS čet so s
pomočjo letalstva podili nasprotnika iz gosteje na-
seljenih dolin v pusto in kamenito gorovje. Parti-
zani so pri tem izgubili važne postojanke in kraje,
od koder so se zalagali z živčevjem ter so imeli v
bojih tudi hude izgube v ljudskem materialu. »Do-
naue Zeitung« nadalje poroča, da je zadnje neugod-
no vreme zahtevalo od vseh nastopajočih edinic
izredne napore. Tudi dovažanje hrane je bilo te-
žavno. Toda vse te neprijetnosti je vojaštvo pre-
magalo ter je n. pr. neka vojaška edinic v dveh
dneh pregnala upornike a planine Sinjaevina ter je
po neprestanem šestdnevem zasledovanju na-
sprotnika kljub izredno slabemu vremenu dospela
do 2500 m visokega durmitorskega gorskega masiva.

Drobna ljubljanska kronika

Uprava kina Matice obvešča vse obisko-
valce kina, da odpade radi koncerta danes,
v petek 18. t. m. večerna predstava ob 19.15.

Diplomski klavirski koncert. Spored, ki
ga izvaja absolventka Glasbene aka-
demije, gđ. Ogriin Kescin, obsega skladbe
skladateljev Scarlattija, Bacha, Beethovna,
Chopina, J. Ravnika, Suka in Rahmaninova.
Ta nadarjena pianistka zasluži vsjo pozor-
nost našega koncertnega občinstva. Sporedi
po 3 in 1 lro so bodo prodajali v knjigarni
Glasbene Matice.

Sklepne produkcije. Glasbena akademija
priredi prvo sklepno produkcijo v petek,
18. t. m. ob 19.15 v filharmonični dvorani.
Na sporedu so skladbe domačih in tujih
skladateljev. Posebej opozarjamo na koncertni
kvartet S. Premra v 4-člunu. Sporedi po
3 lro in 1 lro so v prodaji knjigarne Glas-
bene Matice.

Nedeljska produkcija šole Glasbene Ma-
tice je izključno le pevška. Nastopil bo ba-
set Korčec Lado, sopranistka Vidmar
Draga, mladinski zbor »Ta šolski zbor pod
vodstvom ravnatelja Polića. Tako mladinski
zbor kakor »udi šolski zbor nastopita a ca-
pella in s spremljevanjem klavirja in vsak
odpelo po šest zborov. Podrobni spored za
to produkcijo je na razpolago v knjigarni
Glasbene Matice, začetek produkcije bo točno
ob tri četrti na 10 dopoldne. Vršila se bo v
veliki filharmonični dvorani.

Samo pepel in smeti naše prebivalstvo po
predpisih mestnega redarstva metati v
zaboje za smeti. V nobenem primeru ni do-
pusno metati v zaboj za smeti razne or-
ganske odpadke, ker začno v zabojih gniti,
povzročajo smrdu ter lahko postanejo leglo
raznih nalezljivih bolezni. Mestni smeti
imajo navodila, naj vse zaboje z nedovolje-
nimi smeti pustijo neizpraznjene. Vse zaboje
je prepovedano postavljati v zabojne a smeti-
ni na cesto že dve uri pred dnem, ko pride
po smeti smetar. Zabojne je namreč treba
prinesiti pred hišna vrata tik preden pride
smetar. Če smeti zaboji a smetmi čez noč na
cesti, se lahko z njimi hranijo podžane in
druge živali, ki razširjajo smeti na vse
strani. V interesu vsakega posameznika in
vsega prebivalstva je, da so zaboji za smeti
imeli in po možnosti vsaj vsak teden raz-
kuženi s kakim primerljivim sredstvom. S ta-
kim postopanjem bomo omejili zaroditev
muh in drugega nadležnega mrčesa ter raz-
nih bolezenskih klic. Mestno čisto nadzor-

stvo bo še strogo nadzorovalo izvajanje teh
predpisov ter bo vse krivice kaznovalo.

Gledališče

Operi:

Petek, 18. junija: zaprto.
Sobota, 19. junija ob 18: »Madame Butte-
fly«, I. ven. Cene od 28 lir navzdol.
Nedelja, 20. junija ob 17: »Prodaja neveste«,
I. ven. Cene od 28 lir navzdol.
Ponedeljek, 21. junija: zaprto.

Drama:

Petek, 18. junija: zaprto.
Sobota, 19. junija ob 18.30: »Jesene, Red B.
Nedelja, 20. junija ob 18.30: »Veliki voz«,
I. ven. Cene od 28 lir navzdol. Znižane cene
od 15 lir navzdol.
Ponedeljek, 21. junija: zaprto.

Naznanila

RADIO. Petek, 18. junija, 7.30 Operna
glasba — 8 Napoved časa. Poročila v ita-
lijansčini — 12.30 Plošče — 12.30 Poročila v
slovenščini — 12.45 Lahka glasba — 13 Napa-
oved časa. Poročila v italijansčini — 13.10
Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih
Sil v slovenščini — 13.12 Orkester, vodi
dirigent Petralia — 14 Poročila v italijansčini
— 14.10 Koncert radijskega orkestra, vodi
dirigent D. M. Sijance. Orkestralna glasba
— 15 Poročila v slovenščini — 17 Napoved
časa. Poročila v italijansčini — 17.15 Kon-
cert tria »Emona« — 17.35 Koncert sopra-
nistke Lidije Orsini — 19 »Govorimo ita-
lijansko«, poučuje prof. dr. Stanko Lehen —
19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Politčni
komentar v slovenščini — 20 Napoved časa.
Poročila v italijansčini — 20.30 Radio za
državino — 21.05 Orkester, vodi dirigent
Petralia — 21.35 Belo in črno. Orkester »Ar-
monia«, vodi dirigent Sekurini — 22.05 Pre-
davanje v slovenščini — 22.15 G. Pettinoti
Bersagliereska, fantazija — 22.45 Poročila v
italijansčini

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne:
mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor,
Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer, Sv.
Petra c. 78.

Poizvedovanja

Izgubila sem zlat »Kreol« uhan. Ker mi
je drag spomin, prosim najdjalca, da ga
vrne proti dobri nagradi v knjigovodnici,
Študentovska ul. 7.

Domačija v cvetju

Tomaž Poklukar

Ko je opravil svoj spominski obred,
je pripravil Bogu še vse ljudi, ki so
mu dajali v zadnjem letu ostankov
tople jedi, kruha, ležišča v hlevu ali
vinjarjev in poznejše par. Potem je sti-
skal pesti, ko se je vračal mimo Lo-
kavca, klet pa ni več. Preklinjati si je
upal samo pred dnevi, ko je vedel, da
mu bo dal župnik odvezo. In spet je
bil na dolgi poti, ki je vodila ob Sa-
vinji proti Pohorju.

Dolgi šestdeset let je že lazil po
dolgih cestah od Jurklostra proti Sent
Ilju in nazaj. Zdaj je že minil sv. Ju-
rij, zdaj je šepal po pohorskih cestah,
od Device Marije v Puščavi proti Sve-
temu Lovrencu.

Težko je vlekkel za seboj svojo hro-
mo levo nogo in se trudno pozibaval,
ko se je vzpenjal na desno. Na nje-
govi borni obleki je bila krpa pri
krpi, z okorno roko in z debelim su-
kancem pošita. Na hrbtu je nosil mal-
ho suhega kruha, na prsih pa lajno,
ki je pomenila vaškim otrokom tako
lepo muziko. Ovela levica z navzdol
povešeno dlanko mu je štrlela ob stra-
ni kakor neuporabna breme. Kakor
polž se je vzpenjal počasi po cesti in
hvalil Boga za toploto, ki je prihajala
od zgoraj.

Perun ga je od daleč zagledal ter
začel lajati. Reved se je zaustavil;
zdaj je šele zagledal prihajoče konje,
ki so se mu približevali od zadaj. Ce-
sta se je zaprčila in koleselj je zdir-
jal naprej.

»Tudi pri nas se oglasi Jernač-
ku je zaklical z voza Matevž, stari po-
stojnik pa ga ni slišal. V cestnem pra-
hu je šepal naprej in je bil zadovol-
ljen, da je zdiral pes za kolesljem
in da se ni zaletel vanj.

»Vidiš, Majda, tudi tale spada med
znamenitosti našega kraja. Berač Jer-
nač je, ki nas obišče vsako pomlad,
odkar pomnim. Ah, kako radi smo po-
slušali njegovo lajno, ko smo še bili
otroci!« ji je pripovedoval Matevž.

»Sprejaj sta sedela oče Andraž in oče
Vorina, zadaj pa Matevž na levi in
Majda na desni. Čez pas jo je držal in
ji govoril o vsem, kar so videle in če-
sar niso videle njene oči.

Ko sta zagledala zvonic župnijske
cerkve, si je zaželel, da bi se zamajali
zvonomi in napolnili ozračje s slovesno
pesmijo v pozdrav dekletu, ki zre
prvič njegov svet.

»Dobrega župnika imamo, boš vi-
dela, kako je prijeten v družbi. Glej,
tam je farno pokopališče, tam je bila
nekoč steklarina.

Potem je zdrvel voz mimo zadnjih
hiš Šentlovrenškega naselja. Matevž je
stisnil dekle tesno k sebi, da se je lice
naslonilo lica; dvignil je levico in ji
pokazal domačijo.

»Majda, tam gori je domačija, ki
te tako željno čaka kakor deževja ob-
suhi!« V tem hipu je zamenjal doma-
čijo s svojim srcem, pa se tega seveda
ni zavedal.

»Majda, tam gori je domačija, ki
te tako željno čaka kakor deževja ob-
suhi!« V tem hipu je zamenjal doma-
čijo s svojim srcem, pa se tega seveda
ni zavedal.

Edinstvene valilnice na Ceylonu

»Kokoši«, ki zabrsajo svoja jajca meter globoko v ognjeniški pesek ter jih potem puste naravi, da jih zvali

Valilnice niso, kakor bi kdo utegnil misliti, morda iznajdba najnovejših časov oziroma vsaj iznajdba, o kateri se prejšnji rod ni vedel ničesar. Kakor za tako številne druge iznajdbe, tako je tudi za valilnice dala pobudo narava sama. Pa zato nič ne de, če je kraj, kjer imajo takšne »naravne valilnice«, daleč proč od Evrope. Stvar je namreč v tem, da imamo v Evropi samo ognjenike, pa nobenih zastopnikov večje perutnine. Divja perutnina najrazličnejše vrste, kakor na primer fazani, ima sicer navado, zakopovati svoja jajca v zemljo ali jih vsaj pokriti z listjem, mahom ali s čim drugim, da bi bila toplina zanje primerna in bi se tako iz teh jajc lahko izvalili mladiči. Maleo, ki živi v pragozdovih na otoku Celebesu, pa je v tem oziru res nekaj posebnega.

Kadar se približa čas valitve, se podajo samice te velike ceylonske »kokoši« iz gozdov na morskobreg, kjer imajo na razpolago dovolj ognjeniškega peska. Po cele dneve včasih hodijo po peščenem morskem obrežju, dokler ne najdejo primerne mesta, kjer so tla »ognjeniško« segreta, oziroma, kjer topli vreli vse leto skrbje za primerno toplino. Tam potem skoplje samica s svojimi močnimi kremplji skoraj poldrug meter široko in meter globoko jamo, nato pa v osmih dneh znese vanjo šest do osem jajc. Jajca previdno zabrska s peskom in svojo naravno valilnico tako maskira, da nikomur niti na misel ne bi prišlo, da je na tistem kraju v zemlji kaj zakopanega. Maleojeva jajca so približno štirikrat tako debela kakor jajca naših kokoši.

Tako se v primerno topli ognjeniški zemlji zvale piščanci, ki niso samo povsem razviti, pač pa tudi tako močni, da se sami lahko prikopljejo na dan, potem pa naglo zbeže v pragozd, ne da bi jim kdo povedal, da bo tam zanje še najbolj varno. Samice se zanje od tistega trenutka, ko so zagrebale svoja jajca v ognjeniški pesek, nič več ne brigajo, saj je tam narava sama poskrbela, da jim ni treba tedne in tedne čepeti na jajcih in valiti. Vsa ta skrb jim je prihranjena.

Ceylonski domačini, ki z vso vnemo stikajo za takšnimi naravnimi valilnicami, pravijo, da se novi rodovi te ceylonske gozdne ptice poznajo, ko dorastejo, vedno vračajo vprave na tisti kraj zakopavati svoja jajca, kjer so se bili sami zvalili, ter da si vselej izberejo takšno mesto, kjer zemlja ni prevroča ne premrzla, pač pa ravno prav topla, da se v njej iz jajc kaj izvali.

Naročajte »Slovenca«!

TEL. KINO MATICA 22-41

Film v najkrajših prirodnih barvah! Čudovito lepi posnetki »zlate« Prage! — Tragikna zgodba deklice, ki jo je pogubilo velemesto!

»Praga — zlato mesto«

V glavni vlogi KRISTINA SODERBAUM

Predstave zaradi koncerta samo ob 15 in 17.

TEL. KINO SLOGA 27-30

Vrtoglava stvarnost današnjih gigantskih bojev v velefilmu

»Jekleni orli«

V glavni vlogi: Carl Raddatz, Hans Stelzer, Ernst v. Klippstein. — Režija: Karl Ritter.

Predstave ob 14, 15.30, 17.40 in ob 19.30!

TEL. KINO UNION 22-21

Vroča ljubezen in diplomatske intrige so osnova filma

»Vihar nad zalivom«

V gl. vlogi: Armando Falconi, Andrea Checchi, Adriana Benetti, Anneliese Uhlig in drugi

PREDSTAVE: ob delavnikih: 15.30, 17.30 in 19.30; ob nedeljah in praznikih: 10.30, 15.30, 17.30, 19.30

Dolina molka

J. Oliver Curwood 12

»Ali ste videli vi sami... tistega drugega, ki naj bi ubil Barkleyja?« — je vtrajal.

»Ne.«

»Ne.«

»Torej moram odgovoriti vam isto, kar sem odgovoril drugim. Jaz sem ubil Johna Barkleyja. Če imate na sumu koga drugega, je vaš sum neopravičljiv.«

»Kakšen sijaj lažnivec!« — je zamrmrala.

»Povejte mi, ali verujete v Boga?«

Keent se je zganil.

»Da, v gotovem smislu« — je odgovoril.

»Verujem vanj — na primer — kakor se kaže in razodeva našim čutom v našem življenju: on je tvorec neizmernih lepote, ki jo gledam skozi okno. Narava in jaz sva postala dobra prijatelja in — kakor vidite — jaz obožujem boginjo na mesto Boga. To je mogoče greh, toda pogosto je to bolj pripravo... Toda mislim, da niste prišli k meni z namenom razgovarjati se o veri!«

Ljubka glavica se je še niže sklonila k nje-mu. Zaučil je živo željo, da bi iztegnil roke in se dotaknil teh čudovitih las, kakor se je ona dotaknila njegovega čela.

»Vem, kdo je ubil Johna Barkleyja« — je vtrajala mladenka. »Vem tudi, kako in kdaj se je zločin izvršil. Prosim vas, povejte mi resnico: moram jo vedeti. Zakaj ste izjavili, da ste izvršili zločin, ki ga v resnici niste storili?«

Kent si je počasi prižgal smotko. Mareda ga je pozorno gledala.

»Morda sem blazen« — je končno rekel.

»Možno je, da je človeško bitje blazno, da pa se

ne zaveda svoje blaznosti. Prav to je komična stran blaznosti. Če nisem blazen, sem jaz ubil Johna Barkleyja; če ga pa nisem usmrtil jaz, se pravi, da sem blazen, ker sem trdno prepričan, da sem ga ubil. Če pa temu ni tako, se pravi, da ste vi blazni; povedati vam moram, da sem v resnici tega mnenja o vas. Poglejte, ali bi hoteli oseba z zdravimi možgani nositi takšne čevlje, kot jih imate vi, čevlje s tako visoko peto?« — je rekel in pokazal s prstom na tla.

Sele sedaj se je mladenka prvič nasmehnila, z odkritim, mirnim in očarljivim smehljajem. Zdelo se mu je, kot da mu ponuja svoje sreče. Nato je nasmeh izgubil kot izgine sonce za oblake.

»Pogumen možiki ste« — je rekla. »Imeniten možiki. Jaz sovražim moške, toda mislim, da bi vas — če bi ostali živi — končno še vzljubila. Verjeti vam hočem, da ste ubili Barkleyja, vsaj vi me silite, da vam verjamem. Ko ste izvedeli, da ste zapisani smrti, ste priznali, da bi rešili nedolžnega človeka, kajne?«

Kent je slabotno pritrtil.

»Tako je. Neračunljivo na to, da je zadeva začela tako potekati. Priznati moram, da sem podal svojo izpoved, ko sem izvedel, da bom moral prav kmalu umreti, sicer bi moral oni nesrečni namesto mene vzeti grenko zdravilo. Gotovo me imate za neusmiljenega človeka.«

»Vsi možiki so neusmiljeni« — mu je takoj pritrtila. »Samo vi ste... nekakšna posebna vrsta neusmiljenega človeka. Ugajate mi. Če bi vas bilo treba braniti, bi vas branila, kajti jaz se znam boriti.« — Iztegnila je proti njemu svoje majhne pesti in se mu nasmehnila.

»Toda ne s temile vašimi pestmi« — je vzkliknil Kent. »Mislim, da bi bile vaše oči boljše orožje. O'Connor mi je pravil, da ste z očmi popolnoma obvladali in onemogočili Kedyja, ko ste ga včeraj srečali v topolovem gozdiču.«

Pričakoval je, da jo bo ime Kedyja zmedlo,

toda ugotovil je, da ni imelo nanjo nikakega učinka.

»O'Connor je tisti veliki, rdečelični možak, ki je bil s Kedyjem?«

»Da; on je moj tovariš. Sinoči je prišel k meni in mi na dolgo in široko pripovedoval o vaših očeh. Res lepe oči imate in povedati vam moram, da še nikdar nisem videl oči, ki bi bile polovico tako lepe kot so vaše. Toda O'Connor se ni čudil vašim očem, ampak njihovu učinku na Kedyja. O'Connor mi je pravil, da je Kedy stal ob okamenel, čeprav vem, da on ni človek, ki bi ga bilo lahko prestrašilo. Najbolj nenavadna stvar pri vsej zadevi je, da je takoj potem, ko ste se vi oddaljili, dal nalog, naj se Mac Trigger izpusti na svobodo... Nato se je obrnil in šel za vami. O'Connor je ostal del dneva uporabil za to, da je v mestu poizvedoval za vami, toda izvedel ni prav ničesar. Končno sva oba bila mnenja, da ste se vi iz tega ali onega vzroka skrili v Kedyjevi hiši. Ali vam morda ni prav, da vam o tem govori človek, ki vsak trenutek utegne oditi...?«

Kent je bil sam nase nejevoljen, radi svojih odkritih besed. Pomislil je, da bi se prav rad ne zmenil za svojo in O'Connorjevo radovednost, če bi mu ona radi tega zopet položila za nekaj trenutkov roko na čelo. Toda zdaj je že vse povedal in je pričakoval odgovora.

Mladenka je povešala oči in mečkala okrasek na svoji obleki. Kent je opazoval njene dolge trepalnice. Nato je dvignila oči; opazila je sijaj v njegovih očeh in rahlo rdečico, ki je bila vidna kljub njegovi porjaveli polti; tudi njena lica so se rahlo pobarvala.

»Kaj pa, če ne boste umrli?« — ga je nena-doma vprašala, kakor če bi ne bila slišala ničesar, kar je Kent govoril o Kedyju. »Kaj boste storili?«

»Toda jaz bom umrl!«

»In če ne boste?«

Kent je skomizgnil z rameni.

»V tem primeru pa mislim, da bom moral jaz vzeti tisto grenko zdravilo. Ali morda hočete sedaj oditi?«

Ona se je vzravnila in sedela na robu stola.

»Da, grem. Bojim se svojih oči. Utegnila bi vas pogledati tako kot sem pogledala Kedyja, in vzboklina na žil bi se vam predrla in vi bi takoj... odšli. Jaz ne želim biti navzoča, ko boste umirali.«

Zastljal je njen tihi smeh in zatrepetal po vsem telesu. Kako je bila ljubka ta mala amakonka! Gledal je njeno lepo sklonjeno glavo, prekrasne svetlikajoče se lase in pomislil, da bi jo lasje popolnoma pokrili, če bi jih razpletla. Bili so tako mehki, da ga je že vdrgniti obšla skušnjava, da bi iztegnil roko in se jih dotaknil.

Zahvala

Vsem, ki so spremili našo drago pokojnico, gospo

Marijo Mazi

na njeni zadnji poti, in vsem, ki so ji darovali krasne vence in cvetje, naša iskrena zahvala.

Obitelj Mazi.

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di

BUONI DEL TESORO QUINQUENNALI 5% A PREMI di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banchieri, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto consortile dagli Istituti e dalla Compagnia Finanziaria sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5 LETNIH 5 % ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davščine

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanja od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopušteni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se izplačajo vsakih šest mesecev.

Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C. Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.